

СЕРІЯ: УКРСУЛІТ

ВІДБИТОК

Анна Біла

КАЛЬМІУС

Бібліотека альманаху «Кальміус»

Anna БІЛА

ВІДБИТОК

Поезії

Кассіопея-Донецьк
2000

ББК 84 (4Укр)–5

Б61

Б61 Біла Анна. Відбиток: Поезії./ Бібліотека альманаху «Кальміус». – Донецьк: Кассіопея, 2000. – 36 с.

Книга віршів “Відбиток” є поетичним дебютом авторки, яка до цього часу була більш відома як критик та літературознавець. Гірка іронія, біль, тема смерті не є даниною декадансу, але відгомонам пережитого, відбитком “низин” особистого “Я”.

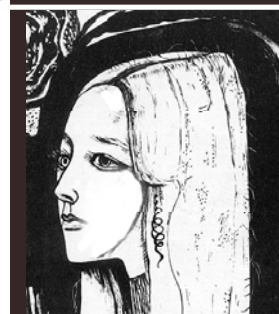
ББК 84 (4Укр)–5

На обкладинці –
Инне Еельма. Ене. (*Літографія. 1970*).

© Біла А., тексти, 2000

© Соловей О., автор проекту, 2000

ВІДБИТОК

Ми торкаємось рук
І пишемо
один одному вірші
незвідки
розбавляючи біль міррою
а цілунки – оцтом
півні ранком
розсиплються просом
Світ стане пусткою сірою
коли ти підеш.

03.99.

Ніч... А човен – як срібний птах...

Є. Плужник

Ніч... а човен... –
немає човна.

Тільки ніч, як окраєць.

– Море дихає? – Грає.

Наша ніч, як окраєць,

мала і черства –

тільки й смаку, що губи твої,

тільки й моря, що тіло твоє,

тільки й пам'яті,

що немає

човна.

08,98

Любий, доля твоя, як осінь:
облітають пустокою дні,
ти бредеш борозною босий –
в далину, з даліни, в далині.

В тобі все: і небо, і зорі,
світ цілий і ціла журба.
Може, то не свята Покрова
нас звінчала, а зла судьба?

08,98

І де той камінь
де той сьомий день
що нам прийде як нагорода
як дар
як сад
як манна
як свобода
як спів
як плач без сліз
як “да”?..

08.98

Зросло без кореня і плакало без сліз.
Горіло золотом – і вабило, і тліло.
Чому було допіру не згоріло – в мені, в тобі?
Чи буде так ще раз
палахкотіти тужно і болюче?
Чи буде світ тоді мудріше й лучче?

І слово те – чи буде поміж нас?

08.98

**Гургожитська
екстраваґація**

Вночі
крізь мене течуть ріки
ріки жовтої каламутної води.

Вночі
автобус їде крізь кімнату
старий автобус чвалає.

(Мул заносить повіки.
гас струмить у трохеях.
Пил і попіл – ми).

Тихо, бо дихають нерви.
П'є комар теплу кров.
Провалюються горбища міста
у пущу
в нетрі.

Зранку – й довіку – не буде нас.

08.98

◇ ◇ ◇

Верстай, верстай ці дні,
чорніші за потоп,
густіші за вино і біль сумління
верстай ці версти слів нудних,
вгрижайся в самотину,
в пустелю, пустинь і пустир душі,
збирай, душе, каміння.

Засліплюють піском і скавучать дощі.
Дощі.

08.98

◇ ◇ ◇

Господній день святий
почнеться з падолисту.
І знов наплинуть спогади пусті:
червонний ліс, а ми – два човни в лісі,
а під ногами жовті б'ють ключі.

Листок зів'ялий, смертю золотий
лягає в руку (сонцем ще зігрілий!)
Та є тепло, болючіше за біль:
твої долоні, губи обважнілі
під променем –
і смак солодкого бордо цих піль.

Постій! – не чуєш, йдеш і в морі листя,
як Будда, зникнеш порохом, дощем,
мені лишиш цей сон, і час, і щем.
Бо падолист – офіруй і молися.

10.98

Муза

Моя муза носить білі шкарпи
п'є подвійний мате за бюро
сидить на столі свого профі
має посмішку кімнатної квітки
музику голосу грає
жіночка гарненька, хоч трохи дебела
земна і зимна
та без шкідливих звичок
(хіба інколи назве ямб хореем, але в такт
світовій гармонії).

10.98

І ніч – як день
Гортаєш подумки
слова, куплети, рондо і сонети
Шекспір блукає мозком
То Далі
зіпнеться на котурни
і душить сном Антонія святого
І навіть гнів Шевченків,
наче гній...
– стоїш собі
пуста і гола
у золотім плащі з їх слів,
спокус, їх збочень,
жадань, хотінь, нудоти сміху...
Розтріскується думка в червоточині.
Розлазяться на шмаття ночі.
Вмирай в проказі, розтлумачуй *книгу*.

11.98

Приволікся пізно
курив
гетьманську пив
Словом, гвалтував ніч.
А на ранок всі години в одну стулив,
пішов у сніг, прич.

На столі липкий протяг – чай;
подертий Шерех, Шевчук;
мапи креслені.
Я донині тебе не знаю:
Бог чи друг?

Тільки:
думкою ніч не покинути
міцно триває
запах сечі, диму, книг
Ти хотів і мене втримати
від слідів у сніг?

11.98

◇ ◇ ◇

На кухні
батьки
чекають пояснень

У трубці
твій голос
хворий на сум

А моєму тілу
сниться дитина.

11.98

Епілог

Посаджено квітки.
Народжено дитину.
Написано один пристойний вірш.
Пора, душе, іти у самотину.
Не буде гірш.

Всього було потроху.
Слів – найбільше,
та кожен раз бракує знань простих:
як це життя здолать і смертю вирішить
себе самих.

А що чуття,
що оптимізм конвульсій,
сплеск насолод, – облиш.
Збирайсь, душе,
бо жовтень пхає в спину
свій неблаганний
журавлиний ніж.

10.98

ВІРШ ДИТИНИ

Розповідаючи малій про те, чому небо є синім

Росла черемха – і росло дитя.
Мінився світ в казковій каруселі.
Світанки, сонце, лелики і лелі
Гойдали в пелюстках мале зерня.

І камінь дихав, як ласкавий звір,
І пнуласть вгору кожна билинка.
Тополі, гей, сягали – аж до зір,
Проткнувши неба синю павутинку.

Та час стомився бігти по всхідній
І зупинив коловорот кульбачок.
Поглянь пильніше – тільки не побачиш,
Промов хоч слово, чуєш, що німий?

Стоять журую дерев'яні стіни,
стара черемха розсипає цвіт.
Проткни глевку прозору павутину,
Що заснувала твій дитячий світ.

Ікони

Їм важко в золоті,
в параді візантійським
їм холодно вночі поблизу вікна
їх рама душить і печаль стара.

Почнеться ніч – сідають біля столу
і Мати Божа, і Дитя
по коридору човгає Микола
і вервицями стукає свята.

(Балакають про давнє, про бувале –
паски, свічки, недогарки, кутя...)
П'є молочко розумнеє Дитя,
стирчить Миколи ніс, вуглю кавалок.

Накріймось ковдрою і нумо ждуть,
Як прийде час – і отворяться рами
Вони підуть до кухні чаювать,
А пустота залишиться із нами.

Мое дитя, прозорий маків цвіте,
У серці носиш біль мій,
А в долонях – усе життя.
Рости, цвісти, зоріти
й не зігрівши
Пуститись променем лісним без вороття.

А може, нам з тобою від землі
Судилося своїм стражданням зріти?
А може, ми казкові королі
Із мудрістю, якою не зігріти?

08.98

Чекання

В глухий кут
падають кроки,
крокви, крокети звуків.
Між двома ударами годинника –
серце в галоп.
Тупіт дупить у вікна. Ось-ось
лопне вузлуватий пухир.
Перегорнутий келих темряви
зоріє на шнурку,
але найчорніша пляма в кімнаті
це я, в грузьких білих полотнах.
На дні мертвого зубу,
стінки якого віддано порожніють.

1996

Голова Нефертіті

(З Амарні. Граніт. XIV ст. до н.д.)

Легке й пористе,
Мов перетинки мильної піни,
поморхле від часу,
від
рук майстра,
від мовчання –
незавершене твоє обличчя.

Рука
наситила камінь
людською душею –
де прикраси єгипетські,
де шкіра, золотий шовк?
В чистій прохолоді каменю
замкнена душа.

Вона
підступає біллю до очей,
оповитих у темряву,
б'ється в чутливих губах –

животворним соком Нілу,
згортається пелюсткою в вусі,
лине до камінного чола.

Бідна душе!
Не маєш ніг, щоби втекти
світ за очі
від камінної скрині.
Не маєш золотої тіари, щоб
бути виправданою.
Не маєш рук, щоб поквитатися
з тюрмою.

1997

Еротеза

Сакральний час розчахнутих зіниць
колін і рук і тіней
тче павук пругастий
і солодкий пруг
із замкнених ввігнутих ліній
пряде полотна
саван чи сувій
артерій, м'язів, голосу – і болем –
на тілі пишуть янголи письмо
(три янголи в рожевих масках)
їх мудрістю земною повна вщерть
вони щораз сторуки і стокрили:
постань сувоєм болю, жінко, дщерь,
земна рілле.
Без часу і без цілі.

01.99

◇ ◇ ◇

Мені болять твої прозорі очі
і профіль, що його не доторкнусь.
Душа пішла, словами не вернуть, –
і не мені цю прозоринь зурочить.
Таким покірним – може лиш початок..
Нам суджено його не допустить.
Ягнятко тихе, тонкий гльоду лід,
губів шерхавий мед, ртутинки винограду, –
обернуться на тіла товщ густу
і вигнання в хвилину після раю.
То ж благодать цих скронь благословляю
і словом незнання перенесу.
Само собою, вірші – в попелище.
Нащо тобі ця подорож сумна,
блукати день у день убогим віршем,
дитино виноградного стебла?..

Водохреща, 1999

◇ ◇ ◇

О.С.

Не перейди
священний цей поріг
Не вільно ні сказати
ні цитувати
ні віддавати
ані брати в борг
Дарується
мовчанням починати.

Цей хронотоп
затягнутий всутуж
Глумливий спокій
паперових звірів
Рядків чимало.
Але тільки звук
веде тебе
з довіри до зневіри.

Бринить банал
Цей біль
від шлунку чи подагри
і тисне скроні дух
паленої трави
Без відповіді тонуть твої мантри
і мчать сузір'ям зголоднілі сни.

02.99

Заб'юсь в каморку
папи Карло
лиш кава і Франко
У мене тихо
плодять миші
вірші
не згірші
за бісквіти з молоком

Галантний фас
відбитого горнятка
цитрини з медом
в купелі павук
Сусіди одв'язали стук,
що в них живе під пледом
і зранку обговорюють нестатки.

Заб'юсь в кропиву
фраз чужих
глухих до смерті
недужих на спартанській сухоті
годин утрачу лік
і накачаюсь віршами до рвоти.
Заляжу тут на галактичний рік.

02.99

Пірамідальна екстраваґація

Бризнути кров'ю
на простинь
Втопитися болем
Жаль, що кров моя долі
потече
молоком
білим
ненароджених – непохованих
голубів
білих
Ненароджених, незгодованих
ріками тіла мого
потече
кров
Жаль, що неба мого не можна втопити
ані врізати краєць
Жаль, що дім мій розбитий, забитий
і немає ні долу, ні гаю,
– раю,
де змогла би душа відпочити.

05.99

З Акутогави

I.

Я люблю Йоноске.
Голубі простирадла дощів
клекіт голосу в стінах
дріж вишні в саду.
Я люблю Йоноске.
Його зморщене тіло
пам'ятає
запах волосся гейш.

Я люблю, Йоноске,
ти почувеш, прийдеш –
плач цикади старої в траві.
Лампа сонця замінить нам доторки рук.
Стане голосом
шелест трави...

05.99

II.

Говори, Йоноске,
про двісті жінок
затягнутих шовком
теплодиханної плоти

Ненаситно пірнай
в повінь запаху

Світлячком понад хвилі
тінню
доторком тіні
стань –
відгук
відлуння
відбиток

09.99

Місто і я

Звично йти містом
торуючи горлом простір
бавлячи шкіру збудженим жаром дороги
липнучи вогко:
п'ятами – до землі
потилицею – до неба
п'яніючи ходою.
Звично купатись у поглядах
двадцяти-тридцяти-сорока-й-малолітніх
чоловічої статі
Гордо нести спорожнілий
джбанок у тім'ї
оглядаючи пишні вітрини
манекени у шклах
купальники плавки та інше.
Ти не відкриєш нічого нового –
всі простують містом
креслених вулиць

З ранку до осені
триватиме свято
пітних від втоми нудистів.

07.99

◇ ◇ ◇

На самому дні
синього неба
янгол тримає свічку тобі
птахи точать співи
музики б'ють келихи
в долині небесній
краплі дощу
важкі, наче золота злитки

Різьба твого обличчя
все тоншає ниткою –
голоса краплі
злиток шиї
спітнілий ке-
лих чо-
ла

07.99

В пустелі моєї пристрасті
 поселилися дикі коні гніву
 всі рови булатом позаливані
 залізні вежі зведені
 киплять казани
 топлять чаші чорного лою
 коні, списи, катафрактріїв спини
 ланцюги, цвяхи і хрести
 напоготові
 я чекаю тебе.

07.99.

Ми торкаємось рук..	5
Ніч... а човен...	6
Любий, доля твоя, як осінь...	7
Іде той камінь...	8
Зросло без кореня і плакало без сліз...	9
Гуртожитська екстраваґація	10
Верстай, верстай ці дні...	11
Господній день святий...	12
Муза	13
І ніч – як день	14
Приволікся пізно...	15
На кухні...	16
Епілог	17
Вірші дитині	
Розповідаючи малій ..	18
Ікони	19
Мое дитя, прозорий маків цвіте...	20
Чекання	21
Голова Нефертіті	22
Еротеза	24
Мені болять твої прозорі очі...	25
Не перейди...	26
Заб'юсь в каморку...	28
Пірамідальна екстраваґація	29
З Акутогави	
І Я люблю Йоноске ..	30
ІІ. Говори, Йоноске ..	31
Місто і я	32
На самому дні...	33
В пустелі моєї пристрасті...	34

Літературно-художнє видання
Бібліотека альманаху «Кальміус»

Серія: Укрсучліт

Випуск 2

Біла Анна

Відбиток

Поезії

Підготовка до друку –

Олег Соловей

Верстка –

Веніамін Білявський

Підписано до друку 28.12.99. Формат 84x108 ¹/₆₄.

Папір Могра. Друк різнографія. Гарнітура

GaramondCTT.

Видавництво "Кассіопея"

83055, м.Донецьк,

вул. Челюскінців 151, оф.411

Тел.(0622) 93-67-18, 910-954

*Всього було потроху.
Слів – найбільше, та кожен раз
бракує знань простих: як це
життя здолать і смертю
вирішити себе самих.*

БІЛА Анна (нар. 1975 р.).

Поетка, критик,
літературознавець.

Закінчила аспірантуру
української філології
Донецького державного
університету. Постійний автор
альманаху “Кальміус”.

Живе і працює в Донецьку.